

Δημόσια διαβούλευση για το προσχέδιο των περί Αποβλήτων (Μείωση των Επιπτώσεων Ορισμένων Πλαστικών Προϊόντων στο Περιβάλλον) Κανονισμών του 2020 δυνάμει των άρθρων 11, 13, 23 και 54(1) των περί Αποβλήτων Νόμων του 2011 έως 2016 της Κυπριακής Δημοκρατίας, όπως δημοσιεύτηκαν στην ιστοσελίδα του Τμήματος Περιβάλλοντος στις 17/11/2020

**Κοινές θέσεις των οργανώσεων Οικολογική Κίνηση Κύπρου, Φίλοι της Γης Κύπρου
Let's Make Cyprus Green και Terra Cypria**

1. Αναφορικά με τον **Κανονισμό 5 (Μείωση της κατανάλωσης)**:

(α) Προτείνουμε αντικατάσταση της φράσης “δύναται να περιλαμβάνουν” με τη λέξη “περιλαμβάνουν” στην πρώτη και δεύτερη γραμμή της παραγράφου (2).

Επεξήγηση του σκεπτικού:

- Θεωρούμε απαραίτητο **να καθοριστούν δεσμευτικοί, εθνικοί στόχοι μείωσης της κατανάλωσης** για τα πλαστικά προϊόντα που απαριθμούνται στο Μέρος Α του Παραρτήματος (κυπελάκια και περιέκτες τροφίμων μιας χρήσης) **κατά 50% μέχρι το 2026 και κατά 80% μέχρι το 2030**, σε σχέση με ποσότητες αναφοράς που θα καθοριστούν το 2022. Σύμφωνα με το Άρθρο 4(1) της Οδηγίας (ΕΕ) 2019/904, ο καθορισμός στόχων είναι προαιρετικός, αλλά διατηρούμε την πεποίθηση ότι μόνο με στόχους θα μπορέσουμε να πετύχουμε μια φιλόδοξη και διαρκή μείωση στην κατανάλωση, προς όφελος του περιβάλλοντος και της ανθρώπινης υγείας.
- Θεωρούμε απαραίτητο **να εισαχθούν μέτρα που εξασφαλίζουν επαναχρησιμοποιήσιμες εναλλακτικές λύσεις στα πλαστικά προϊόντα μιας χρήσης που απαριθμούνται στο Μέρος Α.** Για παράδειγμα, όλα τα εστιατόρια, οι ψησταριές, οι καφετέριες και γενικά όλα τα μαγαζιά που προσφέρουν φαγητό και ροφήματα στον χώρο τους να **παρέχουν υποχρεωτικά επαναχρησιμοποιούμενα σκεύη όταν πρόκειται για κατανάλωση εντός του χώρου τους.** Αυτή η πολιτική ήδη εφαρμόζεται

ήδη με επιτυχία στην Ταϊβάν και στην Καλιφόρνια, ενώ προβλέπεται ότι θα εφαρμοστεί σύντομα και σε αρκετά κράτη μέλη της ΕΕ.

- Θεωρούμε απαραίτητο **να χρησιμοποιηθούν οικονομικά μέσα που εξασφαλίζουν ότι προϊόντα μιας χρήσης (πλαστικά ή από άλλα υλικά) δεν παρέχονται δωρεάν στο σημείο πώλησης.** Για παράδειγμα, μπορεί να επιβληθεί μια φορολογία για τα πλαστικά μιας χρήσης ώστε οι επιχειρήσεις να αναγκαστούν να αναζητήσουν εναλλακτικές επαναχρησιμοποίησης. Παράλληλα, ο καταναλωτής θα πρέπει να επιβαρύνεται με ένα ποσό για προϊόντα μιας χρήσης, ούτως ώστε να έχει ισχυρό κίνητρο να επιλέξει επαναχρησιμοποιούμενα ποτήρια ή άλλα σκεύη. Αξίζει να τονίσουμε ότι αυτή η φορολογία ή χρέωση, ιδανικά, θα πρέπει να επιβάλλεται για όλες τις επιλογές μιας χρήσης, είτε είναι από πλαστικό, είτε από άλλο υλικό, π.χ. μπαμπού.

(β) Προτείνουμε τη διαγραφή της φράσης “ή δεν περιέχουν πλαστική ύλη” στην πέμπτη και έκτη γραμμή της παραγράφου (3).

Επεξήγηση του σκεπτικού:

Αναγνωρίζουμε ότι η εν λόγω φράση υπάρχει στο άρθρο 4(1) της Οδηγίας (ΕΕ) 2019/904, ωστόσο θεωρούμε απαραίτητο **να εισαχθούν οι απαραίτητες δικλίδες ώστε τα πλαστικά προϊόντα μιας χρήσης να μην υποκατασταθούν με άλλα προϊόντα μιας χρήσης από άλλα υλικά, π.χ. από μπαμπού.** Μια τέτοια εξέλιξη θα βρεθεί σε πλήρη αντίθεση με την κυκλική οικονομία που προωθεί η ίδια η Οδηγία και θα συνεχίσει να δημιουργεί μεγάλο όγκο αποβλήτων τα οποία καταλήγουν στα υπολειμματικά-σύμμεικτα απόβλητα, τα οποία προσπαθούμε να μειώσουμε με βάση άλλους, δεσμευτικούς στόχους της ΕΕ για τα απόβλητα. Επίσης, αν το υλικό κατασκευής είναι φυσικό δεν σημαίνει ότι είναι απαραίτητα πιο αειφόρο ή πιο φιλικό προς το περιβάλλον.

2. Αναφορικά με τον Κανονισμό 9 (Διευρυμένη Ευθύνη Παραγωγού):

- Επισημαίνουμε την ανάγκη **οι παραγωγοί αποβλήτων από πλαστικά μιας χρήσης να επιβαρύνονται με υψηλότερα τέλη σε σχέση με παραγωγούς των οποίων τα προϊόντα προκαλούν λιγότερη ρύπανση.** Για παράδειγμα, όσο οι παραγωγοί αποβλήτων αναπτύσσουν συστήματα επαναχρησιμοποίησης ή όσο περισσότερο ανακυκλωμένο περιεχόμενο έχουν τα προϊόντα τους, τόσο να μειώνονται οι υποχρεωτικές εισφορές τους στα συστήματα διευρυμένης ευθύνης του παραγωγού στα οποία συμμετέχουν (eco-modulation). Η διαφοροποίηση των τελών να γίνεται στη βάση κριτηρίων όπως ανθεκτικότητα, επαναχρησιμοποιησιμότητα, απουσία

επικίνδυνων χημικών ουσιών και να είναι αρκετά σημαντική ώστε να έχει πραγματικό αντίκτυπο.

- Θεωρούμε ότι οποιαδήποτε έσοδα προκύπτουν από τα σχέδια διευρυμένης ευθύνης παραγωγού πρέπει να χρησιμοποιούνται για να **προωθούν και να δίνουν προτεραιότητα στην πρόληψη και επαναχρησιμοποίηση.**
- Τέλος, σημειώνουμε ότι έχει σημασία τα κόστη καθαρισμού ως αποτέλεσμα της απόρριψης στο περιβάλλον των πλαστικών προϊόντων μιας χρήσης και απορριμάτων που προέρχονται από τα εν λόγω προϊόντα, σύμφωνα στον Κανονισμό 9(2)(α)(iii) και 9(2)(γ)(ii), να είναι **ανάλογο της ποσότητας παραγωγής αποβλήτων.**

3. Αναφορικά με τον **Κανονισμό 10 (Χωριστή συλλογή):**

Προτείνουμε:

(α) την προσθήκη της φράσης “ή επαναχρησιμοποίηση” μετά τη φράση “για ανακύκλωση” στη δεύτερη γραμμή της παραγράφου (1),

(β) την αντικατάσταση της φράσης “δυναται να” στη δεύτερη γραμμή της παραγράφου (3) με τη λέξη “οφείλει”,

(γ) την αντικατάσταση της φράσης “ή/και” στην παράγραφο (3)(α) με τη λέξη “και”.

Επεξήγηση του σκεπτικού:

- Θεωρούμε **απολύτως απαραίτητη την καθιέρωση συστημάτων επιστροφής εγγύησης στην Κύπρο χωρίς άλλη καθυστέρηση.** Η σχετική νομοθεσία πρέπει να ψηφιστεί το συντομότερο και τα εγγυοδοτικά συστήματα να τεθούν σε εφαρμογή. Μέσα από τη χωριστή συλλογή, θα πρέπει να διασφαλίζεται η ανακύκλωση ή η επαναχρησιμοποίηση των συσκευασιών που συλλέγονται. Η Οδηγία (ΕΕ) 2019/904 δίνει προτεραιότητα σε βιώσιμα και μη τοξικά επαναχρησιμοποιήσιμα προϊόντα και συστήματα επαναχρησιμοποίησης, και τα εγγυοδοτικά συστήματα είναι ο πιο αποτελεσματικός τρόπος να επιστρέφουν οι συσκευασίες στον παραγωγό για επαναπλήρωση ή επαναχρησιμοποίηση για τον σκοπό για τον οποίο σχεδιάστηκαν. Ιδανικά, τα συστήματα θα πρέπει να παρέχουν μεγάλη γεωγραφική κάλυψη παγκύπρια και, σταδιακά, να δέχονται και άλλες συσκευασίες (εκτός από φιάλες). Ενημερωτικό και χρήσιμο είναι το DRS Manifesto¹ που επεξηγεί τα οφέλη των

---

¹ <https://zerowasteurope.eu/library/deposit-return-systems-drs-manifesto/>

εγγυοδοτικών συστημάτων και καλεί τους υπεύθυνους για χάραξη πολιτικής να αναλάβουν δράση.

- Παράλληλα, επισημαίνουμε την **ανάγκη καθορισμού επιμέρους στόχων για εκπλήρωση των γενικών στόχων του 2025 και 2029 της χωριστής συλλογής.**

4. Αναφορικά με τον **Κανονισμό 12 (Συντονισμός των μέτρων):**

- Επισημαίνουμε την ανάγκη **ενθάρρυνσης της χρήσης αιεφόρων εναλλακτικών προϊόντων μέσα από σχέδια κινήτρων για ανάπτυξη συστημάτων επαναχρησιμοποίησης από τον ιδιωτικό τομέα.** Ο ιδιωτικός τομέας θα πρέπει να έχει οικονομική στήριξη για έρευνα και καινοτομία ώστε να αναπτύξει λύσεις για τον σχεδιασμό, τη μεταφορά, το πλύσιμο, την επαναπλήρωση των επαχρησιμοποιούμενων συσκευασιών και, με τη σειρά του, να υποστηρίξει τις επιχειρήσεις στα πρώτα τους βήματα κατά τη μετάβαση από γραμμικά συστήματα σε επαναχρησιμοποιούμενα, κυκλικά συστήματα.
- Ταυτόχρονα, θεωρούμε ότι η κυβέρνηση πρέπει να ηγείται δια του παραδείγματος μέσα από **“πράσινες” δημόσιες συμβάσεις** (Green Public Procurement). Δηλαδή να προκηρύσσει προσφορές με κριτήρια που να αποκλείουν προϊόντα μιας χρήσης και να ενθαρρύνει τη δημιουργία υποδομών φιλικών προς το περιβάλλον, π.χ. για την παροχή καθαρού, φιλτραρισμένου, υγιεινού νερού σε δημόσιους χώρους, κυβερνητικά κτήρια, σχολεία, στρατόπεδα, κ.ά.

5. Αναφορικά με το **Μέρος Β (Παράρτημα Ι):**

Προτείνουμε την αντικατάσταση της τελείας στην παράγραφο 9 με τελεία και την προσθήκη της πιο κάτω πρότασης ως σημείο 10:

“10. Κανονάκια κομφετί, σπρέι σερμπαντίνας και σπρέι αφρού.”

Επεξήγηση σκεπτικού:

Θεωρούμε απαραίτητη την πρόληψη δημιουργίας αποβλήτων που αποτελούνται εν μέρει από πλαστικό και μπορούν να καλυφθούν από την Οδηγία (ΕΕ) 2019/904 σύμφωνα με τον ορισμό του “πλαστικού προϊόντος μιας χρήσης”. Τα εν λόγω απόβλητα προκύπτουν σε τεράστιες ποσότητες κάθε χρόνο κατά τη διάρκεια των εορτασμών του καρναβαλιού στη

Λεμεσό, την Πάφο και την Αγλαντζιά. Σύμφωνα με στοιχεία των Φίλων της Γης Κύπρου, μόνο κατά τη διάρκεια της μεγάλης καρναβαλίστικης παρέλασης στη Λεμεσό, δημιουργούνται περίπου 30 τόνοι αποβλήτων σε μια μέρα, χωρίς να υπάρχει κανένα σχέδιο ανακύκλωσης. Η καλύτερη λύση είναι η πρόληψη και αναφέρουμε ενδεικτικά το παράδειγμα της Γαλλίας που απαγόρευσε τα κομφετί στην αντίστοιχη νομοθεσία για τα πλαστικά μιας χρήσης από 3/7/2021², ενώ σχετική είναι η έρευνα που διεξήγαν οι Φίλοι της Γης το 2019-2020³ που καταδεικνύει την επικινδυνότητα των εν λόγω προϊόντων και τις αρνητικές επιπτώσεις τους στην ποιότητα του αέρα, το περιβάλλον κ.λπ.

6. Αναφορικά με το **Μέρος Γ (Παράρτημα Ι)**:

Προτείνουμε διαγραφή της φράσης “(α) γυάλινοι ή μεταλλικοί περιέκτες ποτών που έχουν πλαστικά καπάκια και καλύμματα και” στην έβδομη γραμμή και διαγραφή της αρίθμησης “(β)” στην όγδοη γραμμή του Μέρους Γ.

Επεξήγηση του σκεπτικού:

Παρά το γεγονός ότι η συγκεκριμένη εξαίρεση βρίσκεται σε συμφωνία με την Οδηγία (ΕΕ) 2019/904, **προτείνουμε να συμπεριληφθούν στην απαίτηση για προσαρτημένα καπάκια και καλύμματα, οι γυάλινοι και μεταλλικοί περιέκτες ποτών που έχουν πλαστικά καπάκια και καλύμματα.** Στην παράγραφο (12) του προοιμίου της Οδηγίας, επισημαίνεται ότι “η Επιτροπή θα πρέπει, στο πλαίσιο της επανεξέτασης της παρούσας οδηγίας, να αξιολογήσει, μεταξύ άλλων, τα καπάκια και καλύμματα από πλαστική ύλη που χρησιμοποιούνται στους γυάλινους και μεταλλικούς περιέκτες ποτών.” Το γεγονός αυτό αναδεικνύει την ανεπαρκή στοιχειοθέτηση της εν λόγω εξαίρεσης. Όπως ορθά αναφέρεται, τα πλαστικά πώματα απαντώνται στις υψηλότερες θέσεις αντικειμένων ρύπανσης ακτών και θαλασσών. Λογική είναι τόσο η αιτία (δηλαδή το μικρό τους μέγεθος και η «ανεξαρτησία» τους από το υπόλοιπο προϊόν), όσο και το μέτρο αντιμετώπισης (δηλαδή η προσάρτησή τους στους περιέκτες ποτών). Συνεπώς, το κριτήριο για τη λήψη μέτρων αντιμετώπισης του φαινομένου, οφείλει να είναι πρώτιστα το υλικό των καπακιών και ακόλουθα το υλικό των περιεκτών.

7. **Ανάγκη για επιπρόσθετους κανονισμούς που δεν έχουν περιληφθεί στο προσχέδιο:**

- Θεωρούμε απαραίτητο **να καθοριστεί δεσμευτικός, εθνικός στόχος για το ποσοστό των επαναγεμιζόμενων φιαλών που θα τοποθετούνται την αγορά και θα αντιστοιχεί στο 70% μέχρι το 2030.** Η πρόληψη αποβλήτων βρίσκεται στην κορυφή της ιεράρχησης

² <https://www.breakfreefromplastic.org/2020/07/16/breakfreefromplastic-midway-assessment-of-eu-countries-transposition-of-single-use-plastics-directive/>

³ https://drive.google.com/file/d/1Faa4K6uPxES2blyLp0nq6q-YaoC_kgTB/view

όσον αφορά τα απόβλητα κατά την οδηγία 2008/98/ΕΚ, και οι επαναγεμιζόμενες φιάλες θα είναι ένα σημαντικό βήμα πρόληψης.

- Θεωρούμε απαραίτητο να δίνεται η δυνατότητα μέσα από τους κανονισμούς να **απαγορεύονται τα πλαστικά ή άλλα προϊόντα μιας χρήσης σε συγκεκριμένες εκδηλώσεις (π.χ. σε γιορτές, φεστιβάλ, χοροεσπερίδες κ.ά.)**. Η εν λόγω πρακτική εφαρμόζεται ήδη με επιτυχία στο Ηνωμένο Βασίλειο και άλλες χώρες (βλ. το παράδειγμα του Glastonbury Festival 2019 όπου είχαν απαγορευτεί οι πλαστικές φιάλες ποτών⁴).

8. Γενικά σχόλια:

- **Οι εν λόγω κανονισμοί πρέπει να προωθηθούν τάχιστα για ψήφιση** ώστε η Κύπρος να μη χάσει την προθεσμία μεταφοράς της Οδηγίας (ΕΕ) 2019/904 στην εθνική νομοθεσία και να μην επιβαρυνθεί με άλλη μια χρηματική ποινή λόγω μη έγκαιρης συμμόρφωσης.
- **Οι Κανονισμοί για τη Διαχείριση Δημοτικών Αποβλήτων από τις Τοπικές Αρχές, οι οποίοι ανάμεσα σε άλλα προνοούν την εφαρμογή του Πληρώνω Όσο Πετώ, θα πρέπει να προωθηθούν άμεσα για ψήφιση**, καθώς θα συμβάλουν στη μείωση των αποβλήτων από πλαστικά μιας χρήσης, αλλά και γενικά.
- Προτείνουμε ανάγνωση της έκθεσης ***Reusable solutions: How governments can help stop single-use plastic pollution: A study by the Rethink Plastic alliance and the Break Free From Plastic Movement***⁵ η οποία απευθύνεται σε κυβερνήσεις και περιγράφει λύσεις για αναχαίτιση της ρύπανσης από πλαστικά μιας χρήσης.
- Ενημερωτικά, πολύ **καινοτόμα, επιτυχημένα μοντέλα επαναχρησιμοποίησης** είναι το Recircle⁶ που προσφέρει επαναχρησιμοποιούμενους περιέκτες γευμάτων και το Freiburg Cup που έδωσε λύση στα ποτήρια καφέ μιας χρήσης σε μια πόλη 250,000 κατοίκων⁷.

---

⁴ <https://www.glastonburyfestivals.co.uk/plastic-drinks-bottles-will-not-be-available-at-glastonbury-2019/>

⁵ <https://zerowasteurope.eu/downloads/reusable-solutions-how-governments-can-help-stop-single-use-plastic-production/>

⁶ <https://zerowasteurope.eu/downloads/case-study-1-the-story-of-recircle/>

⁷ <https://zerowasteurope.eu/downloads/case-study-2-the-story-of-freiburgcup/>